

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально - науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

ПРОДЬМА ЮЛІЯ ІГОРІВНА

УДК 438.438.6:653.2

**Реферат
дипломної магістерської роботи**

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА І
МЕНЕДЖМЕНТУ В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА НА ПРИКЛАДІ
СОНЯШНИКА В СТОВ «ГРОЗЯНСЬКЕ» ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО
РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

*спеціальності 073 «Менеджмент»
(освітньо-професійна програма «Менеджмент і адміністрування»)*

Харків – 2018

Дипломна магістерська робота є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Науковий керівник:

доктор економічних наук,
професор,
**Красноруцький Олексій
Олександрович,**
Харківський національний
технічний університет
сільського господарства імені
Петра Василенка,
професор кафедри організації
виробництва, бізнесу та
менеджменту.

Захист відбудеться 20 лютого 2018 р. на засіданні
Державної екзаменаційної комісії у ХНТУСГ за адресою:
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44, ауд. 105

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Актуальність теми.

Розвиток сільськогосподарського виробництва як однієї з важливих сфер агропромислового комплексу України в сучасний період спрямований на розв'язання продовольчої проблеми, забезпечення надійного постачання населення продуктами харчування, а промисловості – сировиною.

Розв'язання проблеми збільшення виробництва сільськогосподарської продукції та поліпшення її якості вимагає радикальних перетворень економічних відносин, прискорення науково-технічного прогресу і соціальної перебудови села. Сучасний етап розвитку національної економіки України характеризується пошуком найбільш ефективних важелів та інструментів здійснення виробничо-господарської діяльності.

Підвищення економічної ефективності сільського господарства передбачає збільшення виробництва і підвищення якості сільськогосподарської продукції при одночасному зменшенні затрат праці і матеріальних засобів на одиницю продукції. Розв'язання цієї проблеми нерозривно пов'язане з подальшою всебічною інтенсифікацією сільськогосподарського виробництва, в процесі якої забезпечується підвищення врожайності сільськогосподарських культур та продуктивності худоби і птиці. В сучасних умовах сільське господарство розвивається переважно на основі інтенсифікації, що є основним джерелом підвищення його економічної ефективності.

Однією з головних складових успіху виробництва є управління ним, тобто якісно побудованої та науково обґрунтованої системи управління сільськогосподарським

підприємством. Управління виступає як засіб здійснення нововведень, формування ринкових стратегій, оптимізації співвідношення попиту і пропозиції, залучення інвестицій тощо.

Організація виробництва посідає головне місце у виробничій системі сільськогосподарського підприємства. Значення організації виробництва визначається важливістю цього виду діяльності взагалі, оскільки будь-яка діяльність людини неможлива без організації подальших дій.

Дослідженням питань організації виробництва присвячені наукові роботи багатьох вчених. До них відносяться Б. Каценбоген, О. Богданов, Ю.Любович, В. Бабич, В. Г. Васильков, Є. Бойко, М. Іпатов, В. Герасимчук, О. Віханський, Г.М. Захарченко, Д. Львов, Г.Я. Кожекін, О. Ковальов, Я. Плоткін., О.С. Курочкін, Л.М. Синиця, Р. Фатхутдінов, О.Г. Туровець, Й.М. Петрович та ін. Праці перелічених та інших авторів послужили основою дослідження теоретичних аспектів організації виробництва. Встановлено, що по багатьох питаннях єдиної думки немає, деякі аспекти досліджень є суперечливими, потребують узагальнення та розвитку, що сприяє необхідності подальших досліджень методологічних питань сутності та змісту організації виробництва на сільськогосподарських підприємствах.

Метою досліджень дипломної роботи є виявлення шляхів вдосконалення організації виробництва та менеджменту в галузі рослинництва на підприємстві та, зокрема виявлення шляхів підвищення економічної ефективності виробництва та реалізації соняшника.

Для досягнення поставленої мети були поставлені і вирішені наступні **завдання**:

- проведення аналізу організаційно-економічної характеристики господарства за п'ять років;

- вивчення літератури з питань удосконалення організації виробництва та менеджменту в галузі рослинництва

- стан та шляхи подолання проблем у галузі рослинництва в Україні та світі;

- розрахунок діючої та перспективної технологічної карти, визначення шляхів економії витрат при виробництві соняшника;

- визначити напрямки підвищення прибутковості в галузі рослинництва для досягнення кращих економічних показників роботи господарства в ринкових умовах.

- визначення впливу факторів на обсяг виробництва продукції;

- виявлення резервів підвищення ефективності використання сільськогосподарської техніки;

- обґрунтування доцільності проведення заходів з вдосконалення управління ефективністю поточної діяльності.

Об'єктом дослідження є удосконалення організації виробництва і менеджменту в галузі рослинництва на СТОВ «Грозянське».

Предметом дослідження є теоретичні, аналітико-дослідницькі та проектно-рекомендаційні аспекти проблеми вдосконалення організації виробництва та менеджменту підприємства.

Методи дослідження включають систему теоретичних аспектів в поєднанні із статистико-економічними методами формування шляхів вдосконалення організації виробництва рослинництва підприємства. Під час дослідження використовувались такі методи: графічний; абстрактно-логічний; статистико-економічний; системного та порівняльного аналізу; розрахунково-конструктивний та ін. Достовірність

отриманих результатів, висновків і пропозицій підтверджується розрахунками, застосуванням значного фактичного матеріалу.

Інформаційною базою досліджень були матеріали Державної служби статистики України, нормативні акти України, літературні джерела з агробізнесу, менеджменту, організації виробництва в сільському господарстві, спеціальна економічна література, звітні дані СТОВ «Грозянське», довідково-інформаційні матеріали, результати власних розрахунків та спостережень автора, матеріали періодичних видань.

Наукова новизна одержаних результатів

дипломної магістерської роботи полягає в теоретично-методичному обґрунтуванні та прикладному опрацюванні шляхів вдосконалення організації виробництва галузі рослинництва підприємства. А саме:

удосконалено:

- визначення заходів для підвищення організаційно-виробничої діяльності підприємства шляхом обґрунтування управлінського рішення щодо вибору варіанта технології виробництва;

набуло подальшого розвитку:

- впровадження нового методу вирощування соняшника;

- покращення ресурсного забезпечення шляхом економічного обґрунтування необхідності впровадження інтенсивних енергозберігаючих агротехнологій виробництва продукції рослинництва з врахуванням укомплектованості машинно-тракторного парку господарства технікою;

- виявлення внутрішньогосподарських резервів збільшення виробництва продукції шляхом визначення тенденцій існуючих показників розвитку галузі.

Практичне значення одержаних результатів

Магістерська робота виконана на замовлення СТОВ «Грозянське» Шевченківського району Харківської області. Висновки та пропозиції, одержані в процесі дослідження, спрямовані на ефективне функціонування виробничої діяльності підприємства та на прийняття конкретних управлінських рішень щодо розробки шляхів вдосконалення організації виробництва продукції соняшника.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень є основою для підвищення управління організації виробництва та менеджменту в галузі рослинництва на підприємстві. Основні положення, найважливіші результати дослідження, висновки та пропозиції були опубліковані в Віснику СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ в 2015 та в 2017 роках, та в матеріалах VIII всеукраїнської науково-практичної конференції „Майбутній науковець – 2017” (1 грудня 2017 року, м. Сєвєродонецьк).

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Вона виконана на 113 сторінках комп'ютерного тексту, містить 19 таблиць та 3 рисунки. Список використаних джерел налічує 63 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У першому розділі «Науково-теоретичні аспекти економічного стану галузі рослинництва» розглянуто: методичні основи організації виробництва та менеджменту; особливості та сучасний стан галузі в умовах ринкових відносин; досвід зарубіжних країн у вирішенні проблем в галузі рослинництва.

У другому розділі «Сучасний рівень організації у рослинництві в СТОВ «Грозянське» розглянуто: організаційно-економічна характеристика підприємства; організація виробничих процесів; економічна ефективність виробництва соняшнику.

У третьому розділі «Перспективи підвищення рівня організації виробництва та менеджменту в галузі рослинництва в СТОВ «Грозянське» розглянуто: удосконалення організаційної структури управління СТОВ «Грозянське»; напрямки підвищення прибутковості галузі рослинництва; планування використання машинно-тракторного парку.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено теоретичне узагальнення аспектів організації виробництва та менеджменту в галузі рослинництва та запропоновані шляхи вдосконалення організації виробництва при вирощуванні соняшника у СТОВ «Грозянське». За результатами дослідження зроблені наступні висновки методичного, теоретичного та прикладного характеру:

1. Площа сільськогосподарських угідь в Україні становить майже 36,5 млн.га. Основну її частину займають

культури зернової групи – 56%. Серед зернових та зернобобових культур найбільше вирощують пшеницю, кукурудзу на зерно та ячмінь, при цьому значно зменшилися площі посіву гречки, жита, проса, вівса, гороху. Найбільш популярними серед технічних культур є соняшник, соя та ріпак. Площа посіву цих культур порівняно з 2000 роком збільшилася більш ніж у 2 рази.

2. У 2016 році аграрії зібрали 13,5 млн т соняшнику, що на 21% більше минулорічного показника. На це вплинуло зростання врожайності з 1 га в середньому зібрали близько 23 ц/га, що більше минулого року на 6%. Відбулося розширення площі до збирання. Якщо торік збирання культури проводилося з площі 5,2 млн га, то в нинішньому із 5,9 млн га.

3. У розвинених країнах світу державна підтримка підприємств є важливою складовою розвитку сільського господарств. Вона передбачає здебільшого державні дотації та субсидування виробництва продукції. У структурі витрат на підтримку сільського господарства найбільша частка прямих платежів спостерігається у Норвегії, Австралії, США та ЄС. У їх структурі найбільша частина припадає на галузі рослинництва в США, Канаді та країнах ЄС.

4. Основним видом діяльності підприємства є вирощування зернових культур, бобових культур, насіння олійних. У володінні СТОВ «Грознянське» станом на 2016 рік 1381 га. сільськогосподарських угідь. Валова продукція (у поточних цінах) у 2016 році (11412 тит.грн.) значно збільшилася порівняно з минулими роками, наприклад в порівнянні з 2015 роком (8580 тис.грн.) на 33%, а з 2012 роком (4385 тис.грн.) в 2,5 рази. Середньорічна чисельність робітників у 2016 році (35 людей) порівняно з 2012 роком зменшилася на 6 людей (17%), а порівняно з 2015 кількість працюючих не змінилася.

Прибуток від рослинництва у 2012 році становить - 6,4 тис. грн.. Найбільше його було отримано від соняшнику – 311 тис. грн., у 2014 році прибуток становить – 1000 тис. грн.,. За досліджуваний період найбільший прибуток був у 2015 році 1845 тис. грн., в цьому році майже всі культури були прибутковими. У 2016 році порівняно з 2015 роком прибуток зменшився майже у 3 рази і становить 680 тис. грн., так як і в минулих роках у 2016 році найбільший прибуток був від соняшнику – 1260 тис. грн., а великий збиток було одержано від кукурудзи на зерно – 880 тис. грн..

5. Можемо зазначити, що виробництво та реалізація сільськогосподарської продукції на СТОВ «Грозянське» за останні п'ять років є ефективною. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2016 році (9814 тис.грн.) порівняно з минулими роками збільшився, а от чистий прибуток у 2016 році (575 тис.грн.) порівняно з 2012 роком (590 тис.грн.) майже не змінився, а порівняно з 2015 роком (2716 тис.грн.) зменшився майже на 80%.

6. Виробнича собівартість соняшника на СТОВ «Грозянське» у 2016 році порівняно з 2012 роком збільшилась у 2 рази, порівняно з 2013 роком збільшилась майже у 3 рази, порівняно з 2015 роком збільшилась на 30%. У 2016 році найбільше підвищилися прямі затрати на оплату праці більше ніж у 3 рази, та відрахування на соціальні заходи збільшилися у 2 рази.

7. Важливим джерелом підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва є раціональне використання трудових ресурсів і зростання продуктивності праці на основі застосування прогресивних форм її організації та відповідних методів матеріального і морального заохочення працівників у досягненні високих кінцевих результатів.

8. Основними напрямками підвищення прибутковості галузі рослинництва у СТОВ «Грозянське» є: підвищення урожайності всіх сільськогосподарських культур, оптимізація структури посівних площ, внесення необхідної кількості мінеральних та органічних добрив, поліпшення якості зерна, раціональне використання трудових ресурсів і зростання продуктивності праці, запровадження інтенсивної технології вирощування зернових, впровадження комплексної механізації і автоматизації виробництва

9. Для підвищення продуктивності машинно-тракторного парку і зменшення витрат на його експлуатацію у СТОВ «Грозянське» буде доцільним: посилити матеріальну зацікавленість і відповідальність механізаторів; проводити технічне обслуговування тракторів, комбайнів та сільськогосподарських машин згідно плану-графіка; забезпечити машинно-тракторний парк комплектом причіпних і навісних машин, а також механізаторами високої кваліфікації; вести облік змінних витрат окремо по кожному трактору

10. Розрахувавши перспективну технологію вирощування соняшнику при ціні реалізації 6000 грн./т підприємство матиме змогу отримати прибуток на 306720 грн. більший, а рівень рентабельності підвищиться з 41% до 62 %, тобто на 20 %. Таких позитивних змін дане господарство зможе досягти завдяки зниженню собівартості одиниці продукції на 540 грн./т При цьому річний економічний ефект по приведених витратах складе 400624,03 грн. Це означає, що за умови вирощування соняшнику згідно із запропонованою технологією сільськогосподарське підприємство матиме змогу заощадити за рік приблизно 400 тис.грн.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Продьма Ю.І. Аналіз сучасного стану виробництва соняшнику в Україні / Ю.І. Продьма // Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2015. – Вип. 1. – С. 90 - 91.

2. Продьма Ю.І. Проблеми конкурентоспроможності виробничих структур / Ю.І. Продьма// Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2017. – Вип. 1. – С. 103 – 105

3. Продьма Ю.І. Напрямки підвищення ефективності вирощування соняшнику / Ю.І.Продьма, В.Г.Краля / VIII всеукраїнської науково-практичної конференції „Майбутній науковець – 2017” Северодонецьк : Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2017.- С.639-641.

АНОТАЦІЯ

Продьма Ю.І. Удосконалення організації виробництва та менеджменту в галузі рослинництва (на прикладі соняшнику) в СТОВ «Грозянське» Шевченківського району Харківської області.

В дипломній магістерській роботі автором розглянуто теоретичні, методичні та прикладні аспекти організації виробництва та менеджменту в рослинництві аграрного підприємства. Проаналізована динаміка ефективності виробничо-господарської діяльності СТОВ «Грозянське». Наведені перспективні напрями вдосконалення організації виробництва у рослинництві господарства. Запропоноване вдосконалення управління машино-тракторним парком, що забезпечило підвищення рівня економічної ефективності його виробництва та реалізації.

Ключові слова: ефективність організації виробництва, підвищення урожайності, менеджмент, виробництво соняшнику, впровадження інтенсивної технології.

SUMMARY

Prodyma Yu.I. Improvement of the organization of production and management in the field of plant growing (for example, sunflower) at the Grozhanske Plant of the Shevchenkivsky district of the Kharkiv Region.

In the graduation thesis the work of the author considers the theoretical, methodological and applied aspects of the organization of production and management in the crop production of the agrarian enterprise. The dynamics of the efficiency of production and economic activity of STOV "Grozhanske" is analyzed. The proposed directions of improvement of the organization of production in crop production are presented. The proposed improvement of

management of the machine and tractor park, which ensured the increase of the economic efficiency of its production and sales.

Key words: efficiency of organization of production, increase of productivity, management, production of sunflower, introduction of intensive technology.

Комп'ютерний набір і верстка
Ю.І. Продьма

Підп. до друку 05.02.2018. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид.арк.0,9. Тираж 10 прим.
Замовлення № ___

Надруковано в КП «Міська друкарня»
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.